

Den offentliga sektorn

Efter många decennier i regeringsställning där en ständigt expanderande offentlig sektor och ett höjt skattetryck blivit maktutövningens främsta kännetecken har socialdemokratisk politik blivit ett med idén om "den starka staten". På 80-talet, då 60-talets nysocialism i form av en sk aktiv näringspolitik med förord för statligt företagande och fonder åtminstone för tillfället förbleknat i attraktivitet också för sina upphovsmän, framstår socialdemokratins förord för en stor offentlig sektor och offentliga monopol än mer renodlat som huvudfåran i dess politik.

De borgerliga partierna å andra sidan har försökt begränsa den offentliga sektorns expansion. De har pekat på vådorna av bl a ett högt skattetryck för den enskildes frihet och oberoende. Många svenskar uppfattar därför de borgerliga som mindre intresserade av de offentliga tjänsternas utbredning och därmed av "välfärdsstaten".

Kärnan förfaller

Svensk Tidskrift menar att det är hög tid att analysera vad som har hänt med den offentliga sektorn under dess många år av oavbruten expansion. Är det verkligen så att vi i Sverige i dag har en starkare stat än för något eller några decennier sedan? Eller är verkligheten snarare den att det offentligas expansion och utbredning på allt flera samhällssektorer, in i allt flera detaljregleringar och detaljbeslut, leder till att själva kärnan i den offentliga maktutövningen förfaller? Är det inte så att bristen på en begränsning av den offentliga sektorn lett till en urholkning av dess förmåga att leva upp till

de krav som medborgarna primärt ställer på den?

Detta nummer av Svensk Tidskrift innehåller tre artiklar om den offentliga sektorn, dess situation i dag och dess uppgifter i ett modernt samhälle. I bl a Anders Åslunds artikel görs den analys och ställs många av de frågor som enligt Svensk Tidskrifts mening är nödvändiga att föra fram i dagens debatt.

I Sverige där kollektivismen så länge suttit i högsätet och där det offentliga lagt under sig allt fler områden av samhällslivet misskötes centrala samhällsuppgifter. De socialistiska samhällsinjörerna har varit mera intresserade av att erövra nya områden för statlig maktutövning och styrning än att sköta statens traditionella uppgifter väl.

Till statens mest grundläggande uppgifter hör värnandet av nationens frihet och oberoende, upprätthållandet och vaktsländet kring rättssamhället i vilket också ligger värdet av individens frihet och oberoende, upprätthållandet av kvalitativa krav på utbildning, forskning, sjukvård och omsorg. Till detta kommer välfärdsstatens möjligheter att tillhandahålla ett socialt skyddsnät.

Det är ingen tillfällighet att i den socialistiska allomfattande staten misskötes flera av dessa centrala uppgifter. Tid, intresse och pengar räcker inte till. Försvaret och rättsväsendet eftersätts och kvalitén i utbildning, forskning och vård offras, allt för att den kollektivistiska maktutövningen skall få fortsätta att erövra nya områden. Den utveckling och det nytänkande som det enskilda initiativet är mäktigt tillåtes inte hjälpa till att lösa väsentliga samhällsproblem.

Ett monopolistiskt system

Den bild som tonar fram av dagens offentliga sektor är bilden av ett monopolistiskt system där väsentliga samhällsuppgifter sköts dåligt och i vissa fall missköts. Vårdköer, undermålig utbildning, forskarflykt och missnöjd personal inom försvar, vård, utbildning ger snarare intryck av en samhällssektor i kris.

De ständigt återkommande arbetsmarknadskonflikterna vittnar om att den offentliga sektorn inte förmår motivera och engagera sina anställda i allmänhet och viktiga nyckelgrupper i synnerhet. Därigenom avslöjas också en av den offentliga sektorns myter, nämligen den att enbart den offentliga sektorn kan fullgöra de uppgifter som gäller människors trygghet eftersom dess syfte inte är att tjäna pengar. Under hösten har det varit just syftet att tjäna mer pengar som gjort att konfliktvapnet varit viktigare än att hävda den förmenta ensamrätten på medmänsklighet som de fackliga organisationerna vill motivera den offentliga sektorns monopol med. Det har både barn och sjuka fått lära sig denna höst.

Såväl konsumenter som producenter

– i mening de anställda – blir det monopolistiska systemets fångar. Konsumenterna har inga alternativ med vars hjälp de kan få bättre tjänster och slippa köer och de anställda har inga alternativa arbetsgivare att gå till när de är missnöjda med lönen.

Den offentliga sektorn är inte god i någon absolut mening. Den är enbart bra när den utför sina uppgifter väl. Så sker inte längre i dagens Sverige. Den offentliga sektorn vacklar under tyngden av sina stora tunga servicemonopol och mängden av sina uppgifter. Inte ens denna sista bastion av socialdemokratisk politik är längre ändamålsenlig.

Borgerligheten måste avslöja denna socialdemokratiska svaghet inom dess viktigaste styrkebalte; den offentliga sektorn. Det är inte bara det enskilda initiativet och den enskilda sektorn som kommer att må bättre av en mera frihetlig politik, den offentliga sektorn kommer att frigöras till att bättre sköta sina viktiga myndighetsuppgifter. En stark och begränsad stat är en förutsättning för ett fritt samhälle!